

ויאמר משה

פרשות "בְּתַר-בְּחֻקְתֵּי". כ"ב אייר ה'תש"פ. ל"ז לעומר. עלון מספר 84.

מאמר על פרשת השבוע:

"ואכלתם לשובע" (ויקרא כ"ה י"ט).

יהודי בא לפני רבו, שבור ורצוף. רודף הוא אחר הפרנסה, וזו בורחת ממנו בכל אשר עסק, נכשל. שערי ההצלחה ננעלו בפניו. הביט בו הרב: "אתה בכל זאת חי, לא גועת ברעב"... אכן, לבסוף שלח הוא יד במלאכה מזדמנת, מרויח מן היד לפה, אבל זה לא זה. מה יעשה? אמר לו רבו: "עצתי לך, ביום חמישי מתקיים היריד בעיר הסמוכה. לך לשם, ותסתכל סביבך!" לכו נתר משמחה. מי יודע מה חזה הרב, איזה עסק יזדמן לפניו. בלב מתרונן הלך אל היריד. המוני סוחרים הגיעו עם עגלות מלאות. מקומם ברחבה והפכום לדוכנים גדושי סחורה, ואת הסוסים קשרו לעצים סביב. על צוארם תלו שק עם שיבולת שועל, למאכלם. המוני הקונים עברו מעגלה לעגלה, מששו והתמקחו, שלמו ולקחו, ואיש לא פנה אליו בדברים. נהדף ממקום למקום והפריע בכל מקום, עד שמצא מקלט בצל העצים, בין הסוסים, והמתין למישהו שיתעניין בו, שיציע דבר מה, ולשוא. היריד ננעל, הסוסים שבו ונרתמו לעגלות הריקות ועזבו את המקום, והוא נותר לבדו... בלב דווי שב אל הרב עם תקוה שנכובה וטרוניה גלויה. "בידיים ריקות שבת, רבי", הפטיר במרידות. "לא צפיתי שתעשה שם עסקים", אמר הרב. "אבל לבטח החכמת. ספר נא מה ראית". וכי מה ראה, הלא הדפוהו ממקום למקום עד שמצא מקלט בין הסוסים... "נו", אמר הרב, "מלפני מבהמות ארץ" (איוב לה, יא). ניתן ללמוד גם מסוסים... צחק האיש צחוק מריד: "אכן, הסוסים כבני אדם, יש חכמים ויש טפשים... קשרו אותם בסנסם לעצים. היו שהתאוו לעשב שלרגליהם, אך החבל הקצר לא אפשר להם. משכו והתיסרו ונפצעו עד שנכנעו, והשקיעו עצמם בשק שיבולת השועל. והיו חכמים, שמדי אכלו מן השק וחסכו את ההתאמצות והאכזבה"... "ועוד תאמר שחזרת בידיים ריקות? הלא זה מה שרציתי שתראה", קרא הרב. "הבורא יתברך נותן לחם לכל בשר, תולה לכל אחד מאיתנו את שק שיבולת השועל, ורבים כל כך מתאמצים ומושכים ומנסים ומתאכזבים – ולבסוף, כולם משקיעים ראשם בשקיהם שלהם – האם לא חבל"... ה' מיטיב לכל, אין בכך ספק. ובכל זאת, הן רואים אנו צרות כה רבות! אין ברירה, חייבים לומר שגם הן לטובה! וכרבו הרב ישראל מאיר הכהן מראדין זצוק"ל ה"חפץ חיים" שפגש בתלמידו שיצא לעסקי מסחר וההצלחה לא האירה לו פנים. התעניין: "מה נשמע?" נאנח התלמיד: "מה אומר לכם, רבי – יותר טוב לא היה מוסיף!" "מינין לך", השיבו ה"חפץ חיים". "לי אין ספק בכך, שיותר טוב היה אכן מוסיף. שאם לא כן, היה טוב יותר!" משל למה הדבר דומה, לכן שחש במעיו והרופא הורה למנוע ממנו כל מאכל במשך יממה שלמה. כל אותה עת נטש קרב בינו לאביו. הוא הושיט יד, והאב לקח. הוא בכה והתחנן והאב לא שעה. בגלל אהבתו, בגלל דאגתו, בגלל רחמנותו, עבור טובת בנו! ועל כך אמר הרב איצלה פטרבורגר זצ"ל: בכל בוקר מודים אנו לבוראנו בשם ומלכות שעשה לי כל צרכי". והלא אף ספק ברכות, להקל, וכאן, אין שום ספק: מה שיש לי, ואף מה שאין לי, הכל בכלל "כל צרכי"! מדוע? או כדי למרק עוונות, או כדי שנבקש, וניצור תלות בבורא – אבל כבר מסופר על צדיק אחד, שבוסס ברפש חוצות בנעליו הקרועות, הרטיבות חדרה, הקור הקפיא – ולפתע הושלמה המלאכה: הסוליה ניתקה בשלמותה ושקעה בבון... נשא עיניו למרום, ואמר בשברון לב: "רבונו של עולם, אבקשך, אנא, אחד מן השניים: או שתתן לי נעליים, או שתתן לי שכל להבין שאיני צריך נעליים! אבל אם לא זה ולא זה, עלולה חלילה לעלות בלבי טרוניה. אל תביאני לידי ניסיון"... ואנו, הרי שכל אין לנו. נבקש, לפחות, שיהיו לנו נעליים... הרב יעקב ישראל

קניבסקי זצוק"ל הסטייפלר אמר לי, שמימות עולם לא היתה כזו סיעתא דשמיא ללימוד התורה כבודונו – האם אנו מנצלים אותה?! והכונה, לרוחניות ולגשמיות כאחד! אני, עוד אכלתי "ימים" אצל בעלי בתים. איוו עניות היתה, להם לא היה מה לאכול, ולנו מכל שכן! לא בכל יום משובצים היינו לארוחת חסד. היו ימים שרעבנו מלכתחילה. שמראש ידענו שאין מה לאכול והיו, שרעבנו בדיעבד. חשבנו שיהיה ולא היה – בחור ישיבה התעניין אצל חברו: "מה נותנים לך שם לאכול?" ענהו: "אפילו לחם אין. נותנים דיסת גריסים, קשיא", כך נקראה. הפטיר השני: "מצבך עוד טוב. לך נותנים קשיא, ולי נותנים תירוצים: היום לא השיגו, בעל הבית חולה"... ולמדו! אוהו, איך למדו! כך בחורים, וכך אברכים! המשגיח של ישיבת ברנוביץ, הרב יעקב ישראל לובצ'נסקי זצ"ל הי"ד, סיפר לי, שבשעתו התגורר באיישישוק, וה"חפץ חיים" בימי אברכותו, לאחר שחיבר את ספרו, נסע עם בנו לכולל הפרושים באיישישוק, ללמוד בפרישות. ומוכן, שאכלו "ימים". אלו שהכירוהו, תמהו: וכי לפי כבודכם הוא, לאכול "ימים"? ענה: "הן פסוק מפורש הוא: מי האיש החפץ חיים – אוהב 'ימים' לראות טוב (תהילים לד, ג), אין 'טוב' אלא תורה (אבות פ"ו מ"ג)!" ומבחינה רוחנית ל"שאגת אריה" זצוק"ל לא היה ש"ס! שואל היה מסכתות מבעלי הבתים! לרב ישראל ליפקין סלנטר זצוק"ל לא היה ש"ס! למד בספרים שאולים! בכל ישיבת סלבודקה היה רשב"א אחד, "שיטה מקובצת" אחת! היה תור לעיון! כמה התיגענו בש"סים משובשים, דפוס זיטומיר, עד שמצאנו שהגירסה בש"ס דפוס זיטומיר מתוקנת! והיום, כזה שפע, ספרי ראשונים ואחרונים, מפרשים ומלקטים, אין תירוצים! שמעתי מרב חיים שמואלביץ זצוק"ל: כמה כואב הלב! בחור יושב ולומד, הרי הוא בגן עדן. והפוסק מדברי תורה ועסק בדברי שיחה, מאכילים אותו גחלי רתמים (תגינה יב ע"ב, עבודה זרה ג ע"ב), והרי זה גיהנום – מעצמו, מיוזמתו מגרש עצמו מגן העדן, לקלחת הגיהנום!...

מסקנה: פרנסה מה' – ואיך שהוא רוצה!

שבת שלום ומבורך!

על פי מגיד המישרים הרב יעקב יצחק גלינסקי זצוק"ל.

סיפור לשבת קודש:

את הסיפור הבא אחד מראשי הישיבות בבני ברק. במשך שנים רבות היה לו קשר עם יהודי אחד שהיה מתפלל בישיבה. יום אחד ספר לו אותו יהודי שהוא הסתבך בהעלמת מס וקבל תקופת מאסר ממושכת. הוא משאיר בבית אשה וילדים, ולכן בקש מראש הישיבה שיעזור לאשתו וילדיו בתקופת מאסרו. בהמשך הוא גם ספר לראש הישיבה, כי מדי ערב הוא מתפלל תפילה קצרה ומבקש מה' שיגלה לו למה נענש בזה. יום אחד, כשהוא היה בכלא התגלגל לידי עילון מסוים ובו סיפור על הרב ישראל מאיר הכהן קאנן מראדין זצוק"ל – החפץ חיים: בראדין היתה אשה אלמנה עניה שלא היה בידיה לשלם שכר דירה. לאחר התראות חוזרות ונשנות הגיע בעל הדירה בלילה חורפי ומושלג והסיר את קורת הגג מבית האלמנה. אמר החפץ חיים: "שנים רבות לקח עד שנוכחתי בעונש שהתגלגל משמים על אותו אדם". למרות שחלף זמן רב והיה נראה כי מאומה לא קורה, ידעתי גם ידעתי כי על צער אלמנה הקדוש ברוך הוא משלם כאן בעולם הזה. וגם אם עובר דור שלם וכולם שוכחים, הקדוש ברוך הוא לא שוכח ולא סולח. האסיר קורא את הסיפור, ומיד הוא נזכר איך שנים רבות קודם הוציא הוא בעצמו אשה אלמנה מידרת מגורים שהוא היה ממונה על השכרתה, זאת לאחר שלא שלמה את שכר הדירה. הוא נזכר בדמעות של האלמנה כאשר בסך הכל בקשה להתחשב

בה עוד מספר ימים, והוא סרב והוציא אותה לרחוב עם כל חפציה. האסיר חפש מיד את המספר שלה והתקשר אליה מהכלא, אך האלמנה סרבה לשמוע לו. "למה שאסלח לך? יש לך מושג איזה צער גרמת לי???" הוא שכנע אותה שהוא היה אז צעיר ולא הבין את המשמעות, אבל היא התעקשה לא לסלוח, ואמרה שאם תסלח זה יהיה מן השפה ולחוץ. ואז הוא התחיל לבכות וסיפר לה שהוא מדבר מהכלא ומבקש רחמים ממנה. כל זה היה בערב ראש השנה, והיא נשברה ומחלה לו בפה מלא. את ההמשך מספר ראש הישיבה: "הטלפון אליה היה ביום רביעי בשבוע פרשת ניצבים. למחרת ביום חמישי בבוקר קורא מנהל הכלא לאותו אסיר ואומר לו: "יש צפיפות נוראה, והחלטנו להפחית לכל אסיר חמשה חדשים, אבל לך נותרו שנה וחמישה חדשים, אז החלטנו להוריד לך שליש נוסף. אתה משוחרר הרגע!". כל זה יום אחד בלבד לאחר אותה סליחה של האלמנה, ועוד באותו ערב הוא כבר היה בביתו"...

פנינת השבוע:

חמשת הפרשות האחרונות: אחרי מות, קדשים, אמר, בהר, בחקתי. רמז: אחרי מות קדשים, שכקדשים – צדיקים נפטרים, אמר – תגיד עליהם, תספיד אותם – בהר בחקתי, אפילו כשהם היו בהר – בגלות – בחקתי, שמרו את מצוות ה'...

חידודי הגר"ח:

1. הפסוק הקטן בתיבותיו מהתנ"ך – "אדם שת אנוש", בדברי הימים.
2. המשנה הקטנה שבש"ס בבלי – "סתם נזירות לי יום" (נזיר ה' א'), ואחריה בפסחים (ק"ט ב') – "אין מפטירין וכו'", ואחריה בב"ק (ק"ז ב') – "שטפה נהר א"ל הרי שלך לפניך".

אודות פרשת "בהר":

1. יש לה 57 פסוקים.
2. מתחילה בפרק כ"ה פסוק א'.
3. מסתיימת בפרק כ"ו פסוק ב'.

אודות פרשת "בחקתי":

1. יש לה 78 פסוקים.
2. מתחילה בפרק כ"ו פסוק ג'.
3. מסתיימת בפרק כ"ז פסוק ל"ד.

אודות פרשות "בהר-בחקתי":

1. יש לה 135 פסוקים.
2. מתחילות בפרק כ"ה פסוק א'.
3. מסתיימות בפרק כ"ז פסוק ל"ד.

אודות חומש "ויקרא":

1. יש לו 27 פרקים.
2. יש לו 859 פסוקים.
3. יש לו 10 פרשיות.
4. מתחיל בפרק א' פסוק א'.
5. מסתיים בפרק כ"ו פסוק ל"ד.

חזק חזק ונתחזק!

הילולא דצדיקיא:

1. הרב יעקב לורברבוים מליסא זצוק"ל נתיבות המשפט, כ"ד / כ"ה אייר ה'תקצ"ב.
2. הרב חיים חורי זצוק"ל, כ"ה אייר ה'תשי"ז.
3. ר' סעדיה גאון זצוק"ל, כ"ו אייר ד'תש"ב.
4. הרב משה חיים לוצאטו זצוק"ל הרמח"ל, כ"ו אייר ה'תק"ז.

5. הרב יצחק מואלו'ין זצוק"ל, כ"ו אייר ה'תר"ט.
6. האדמו"ר הרב שלמה גולדמן מזויעהל זצוק"ל, כ"ו אייר ה'תש"ה.
7. ללה סול סוליקה חג'ואן ע"ה הי"ד, כ"ז אייר ה'תקצ"ד/ה.
8. שמואל הנביא הלוי ע"ה, כ"ח אייר ב'תתפ"ג.
9. הרב מאיר מפרמישלאן זצוק"ל, כ"ט אייר ה'תר"י/ד.
10. הרב בן ציון אטון זצוק"ל, כ"ט אייר ה'תשל"ה.

סיפור בהמשכים:

תקציר: עבדאללה קבל בכוח הזרוע קמע בשביל שורו מוחמד החולה. הוא חזר לביתו באותו יום שישי במונן קבלת שבת, תלה את הקמע על הקרן של השור כהודאתו של הרב חג'בי, ומיד ... מיד השור החלים וקם על רגליו. עבדאללה התחיל לרקוד ולשיר בקולי קולות, ומיד לקח את מוחמד להתנאות אתו לפני תושבי תימן. "אתה שומע, מוחמד? כתה טוב שהתעקשתי עם היהודי הזה... אם לא הייתי מתעקש – לא היית חוזר להיות כמו שהיית עד עכשיו... אלה – רק בכוח הזרוע הם מבינים... חבל שלא ראית איך דחפתי אותו, את החצופ הזה... אתה יודע מה זה? חוצפה יהודית שכזאת! הוא לא התבייש להגיד לי, לעבדאללה הגדול והחשוב והמהולל והגיבור והחזק והחמוד והמתוק והיפה והישר והאהוב והחביב והנחמד והנעים מכולם, לחכות עד למוצאי שבת שלהם... אתה יודע איזו חוצפה גדולה זאת? שיתביישו להם!!!". למוחמד כבר נמאס מהפטפוטים של עבדאללה. ביתניים החמוד – עבדאללה לקח את השור – מוחמד למרעה, שישאף אויר טוב. כשהגיעו לקצה העיר, שם היה אמור לשחרר עבדאללה את מוחמד כדי שירעה בשדות, השור כעס בצורה מזוהה. פתאום, בלי הודעה מוקדמת...

המשך יבוא בעזרת ה' בעלון הבא...

חידות על פרשות השבוע:

- א. שם נרדף ל-שפחה.
 - ב. מה פרשות השבוע?
 - ג. שם נרדף ל-בית המקדש.
 - ד. אחת מן הקללות.
 - ה. כיצד נקראת הברכה לקומה זקופה?
 - ו. באיזו מילה מתחילה הפרשה הראשונה?
 - ז. כיצד נקראת קצירת כרם?
 - ח. כשגואל את שדהו בתוך הזמן, איזה דין יש למוכרו?
 - ט. מהי הברה "והתהלכתי בתוכם?"
 - י. מה תוציאו מפני החדש?
 - כ. שמה הקודם של ארץ ישראל.
 - ל. מצוה לעשות בעבד כנעני.
 - מ. שם נרדף ל-עני.
 - נ. אחת מן הברכות.
 - ס. המילה שבה נגמר החומש.
 - ע. כמה גרה יש בשקל?
 - פ. עבודה שאסור לעבוד בעבד עברי.
 - צ. מכירת עולם בלשון התורה.
 - ק. מהפעולות האסורות בשנת השמיטה.
 - ר. איזו חיה ישבית ה' מן הארץ כשיעשו רצונו?
 - ש. שם נרדף ל-מקל.
 - ת. מה עושים ביום הכיפורים של שנת היובל?
- אמה.
בהר, בחקתי.
גאון עוזכם.
דבר.
הרביתי אתכם.
וידבר.
זמירה.
חשב את ממכרו.
טיול עם ה' בגן עדן.
ישן.
כנען.
לעולם בהם תעבודו.
מך.
נתתי שלום בארץ.
סיני.
עשרים.
פרך.
צמיחתות.
קצירה.
חיה רעה.
שבט.
תוקעים בשופר.

כל השונה הלכות:

הבהרה לגבי העלון הקודם:

בעלון הקודם היתה שאלה, האם מותר לשחק בדוקים בשבת. כתבתי שאסור משום "כותב". זה לא ממש נכון. לכן: מי שנוהג לכתוב כמה נקודות צבר כל אחד, אסור לו לשחק, אבל אם בדרך כלל לא כותבים, מותר.

הזמנים לפי ירושלים עיהקו"ה תוכב"א			פרשת "בהר-בחקתי"			זמני השבת		
רבנו תם:	צאת הכוכבים:	מוצאי שבת:	שקיעה:	חצות היום והלילה:	נץ החמה:	עלות השחר:	שקיעה:	הדלקת נרות:
20:47	20:10	20:10	19:34	00/12:36	5:41:15	4:19	19:34	18:54

אשמח לקבל הערות, הארות, תיקונים, רעיונות, עצות, הוספת, טעויות ועוד. כדי להרשם כפרנס נא להתקשר בטל' 02-5870079. העלון טעון גניזה. נא לא לקרוא בכל זמן שאינו ראוי. העלון מוקדש לעילוי נשמת: שלמה חיים בן אסתר ז"ל. עליזה בת מרים ז"ל. הרב אליהו בן טוביה בקשי דרוון זצוק"ל. לרפואת הרב רפאל גבריאל אליהו בן חיה חתן גבריאל שליט"א. מרים בת עליזה. להצלחת משפחת למנו.